

## ELŐFIZETÉS:

Egész évre ... 12 kor.  
Fél évre ... 6 kor.  
Negyed évre ... 3 kor.

A lap szellemi részét illető  
küldemények a szerkesztő-  
nek, anyagiak a laptulajdo-  
nosnak küldendők.

## BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

## HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,  
többszöri hirdetésnél olcsóbb.  
Nyitóléc sora 50 fillér.

A hirdetések BITTERMANN  
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és  
könyvnyomdájában fogadtatnak  
el.

Kéziratok nem küldendők.

Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fillér.

## † Tisza Kálmán.

(Dr. G. P.) Ép Jókait olvasom, a hol írja, hogy minden este lefekvéskor imádkozik családjáért, hazájáért és Tisza Kálmánért, mikor hírül kapom, hogy Tisza Kálmán nincs többé!

Már több mint egy évtizede megszűnt a hatalom osztályosa lenni, újabb és újabb áramlatok még az első közlegényi állást is elvitták, ma már töle kevesen félték, még kevesebben reméltek és mégis mily ür támad nyomában.

Életrajzát megírni annyit tenne, mint hazánk negyedszázados történelmét elmondani, multját, tetteit felsorolni, annyi mint a modern Magyarországot lerajzolni.

Ő maga mondotta egyszer magáról, hogy ő olyan, mint névrokona, a Tisza folyó, ebben a hazában ered és itt is ér véget; ha a magyar ember típusát keressük, jó oldalai, hibáival, tekintsük Tisza Kálmánt!

Kiváló politikuskaink elég számmal voltak, nincs az a Minotaurus, mely a tehetségeket jobban falná, mint a magyar közélet, és hány van, a kit csak említünk is, ha a szinpad sülyesztője eltűnteti? Több mint félszáz azok száma, kik a nemzet javára a kormányzókban sáfároltak, hány van, kinek nevére emlékezünk, hány van, ki alkotásaiban él? És végül, hány van olyan, kit akkor is hívei csoportja vesz körül, mikor már nem kegyeket, csak barátságot oszthat?

Tisza Kálmánnak mindezt megadta a sors. A bihari köznevelést nem összeköttetés, véletlen szerencse, hanem tehetsége, szívós akaratereje emelte a korona első tanácsosi székébe, széles látóköre, államférfiúi tapintata tartotta ott másfél évtizedig, a haza és a király iránti egyforma hűségnek köszönhető utolsó órájáig koronás fedjelmének jóindulatát, híveinek ragaszkodását és ellenfeleinek a ravatal előtt tiszteletteljes hódolatát.

A közélet munkásai eltérő utakon haladhatnak, de céljuk csak egy lehet: a haza boldogítása, felvirágoztatása. És kit ezért önzetlenül látnak küzdeni, az előtt még az ellentábor is meghajtja lobogóját.

A közélet harcaiból Tisza Kálmán bőven kivette részét. Bizonyos mértékig autokrata, ellentmondást nem tűrő természete és az a számos nagy kérdés, melyeket kormányzása alatt néha nem épen keztűny kézzel oldott meg és melyek közül nem egy, sértett érdekek és mellőzésekkel együtt járt, bőven szaporították az ellenfelek sorát, de viszont számossá is tették az igazi, odaadó hívek táborát. És ha Jókai az ő költői kedélyével az imádságban adott szeretetének alakot, mások a rajongás, a hódolat egy nemével tekintettek arra a férfira, ki ennek az országnak egyik legnagyobb államférfia volt.

Mert ne feledkezzünk meg egy különbségről. Politikusoknak, szónokoknak legtöbbször bővében vagyunk, hiszen egy népszerű áramlat felismerése, annak némiképp ügyes felhasználása, majd új és új irányok követése elég ahhoz, hogy valakit, mint nagy férfit ünnepezzünk, de kitartani meggyőződése mellett, a közhangulatot nem követni, de azt irányítani, előre megalkotott tervét végrehajtani akkor is, ha érzi, hogy vele népszerűségének sírját ássa is meg, megvigasztalódnai emellett abban a hitben, hogy majd az utókor ad neki igazat, kivétkőzve az egyoldalúságból és elfogultságból megtudni rajzolni eleve nem egy szűk kör, hanem egy korszak látképét, ez az államférfiúi feladat.

A politikusra szavai emlékeztetnek, az államférfira alkotásai.

És ha körülnézünk Magyarország mai közgazdaságán, közegészség, tanügyén, közgazdaságán, rendezett államháztartásán, kulturális intézményein, közlekedésügyén, van-e csak egy is, melynek nem az ő kormányzata vetette meg alapját?

Midőn 1875-ben a kormányba belépett, a rendezett közjogi viszonyokon kívül melyik volt az a tér, mely új alapvetésre nem szorult? Államháztartásunk, mely még a márlól holnapra való megélhetéssel is küzdött? Államhitelünk, mely 9—10%-os rövid lejáratú kölcsönökben nyert kifejezést? Közigazgatásunk, mely még az első kezdetleges rendezés terhe alatt nyögött s melyet a mindenkit kibékíteni akaró kényelemszeretet lehetetlenné tett?

És mi volt akkor a magyar állameszme? A kik nemzetiséglakta vidéken jártak, tudnának arról beszélni.

Ez a vaskéz, mely ellen annyi keserves panasz felhangzott, nemcsak feltétlen tiszteletet tudott biztosítani ebben a hazában a magyar államésznének, (mert hiszen ehhez a nyers erőszak is talán elég lett volna), de erőteljes fellépése mellett meg tudta hódítani, híveivé tenni a hazának azokat is, kik ő előtte félrevezetve, csak gyűlölködéssről tudtak szólni. És ha ma már hazánk számos nemzetiséglakta vidékén a nemzetiségi kérdés anachronismussá vált, ha magyar és nemmagyar szívében egyaránt él a hazaszeretet, ezt is Tisza Kálmánnak köszönhetjük.

Bizonyos körökben és időkben divatosá vált az ugynevezett Tisza-rendszert mint az erőszakosságok, a párhatalmi uralom példányképét emlegetni. Ezekkel nem vitatkozunk. Elég, ha arra a tényre utalunk, hogy egész állami szervezetünk alapja az ő korából való, erre az alapra építettek utódai. A mi hibás volt rendszerében, elenyészette az idő, de a mi megmaradt, azon épül fel az új Magyarország.

Rotterdam Erasmusként, a nagy humanistának halála után szülővárosa fából állított emlékszobrot, ezt utóbb kőszobor váltotta fel, ma pedig már ércelemek hirdeti késő századoknak az utódok halálját.

Tisza Kálmán ravatalánál még nem szólalhat meg a történelem bíráló szava, hívei úgy mint ellenfelei nem az alkotó erőt, hanem az embert nézik, de azok, kiknek megadott, a felszín mélyebben tekinteni be alkotásaiba, átérzik, hogy meg kell jönni annak a kornak, mely neki is minden magyar ember szívében ércelemeket fog felállítani. Ma megilletődve csak azt érezzük, hogy egy igazi magyar emberrel ismét kevesebben vagyunk.

**A konverzióról szóló törvény.** A képviselőház március 20-án tartott ülését Lukács László pénzügyminiszter Magyarország pénzügyének történetében emlékeztetéssel tette. Röviddel az ülés megnyitása után betértesztette a pénzügyminiszter a 4 $\frac{1}{2}$ %-os államadósságok konvertálásáról szóló törvényjavaslatot terjedelmes indoklás kíséretében. A különféle értékeket, melyekre a konvertálandó címletek szólnak, koronára átszámítva 1.036 millió korona összeget ölel fel a konverzió, mely összegben 335.021.700 kor. értékű regalekötvény van, míg a városok és községek birtokában levő 109.739.200 korona értékű kötvényt kikapcsolják a konverzióból. A törvényjavaslat különben gondoskodik ezekről a vinkulált kötvényekről is, midőn azok becsesüléséről, illetve beváltásáról intézkedik. A kötvény birtokosok ugyanis új, nem a közfoglalomnak szánt, hasonló magas kamatozású kötvényeket kapnak s ezeket a pénzügyminiszter váltja be, kit a konverziótörvény egyuttal felhatalmaz, hogy a beváltáshoz szükséges összegeket 4% os koronajáradék kibocsátása által szereze be. A szóban levő törvény végül arra is felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy a már megszavazott beruházások fedezésére is, melyek költségei 59.796.000 koronára vannak előirányozva, 4%-os koronajáradékot bocsáthasson ki. A törvényjavaslatot, melyet előzetes tárgyalás végett a pénzügyi bizottsághoz utastottak, sok képviselő már most igen élesen megbeszélte és a pénzügyminiszter nagy akciója osztatlan elismeréssel találkozott.

**Állami barack telep.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter kijelentette, hogy a kormány csak azokon a területeken akarja tovább is előmozdítani az új ültetéseket, melyeket a filoxera elpusztított s hogy ő sincs a mellett, hogy szőlőt ültessenek ott, hol egyéb kulturák is jól és sikerrel művelhetők. Homoktalajban igen jól megerem a barack s ennek igen jó piaca is lenne. Az állam barack-mintatelepet fog felállítani,

mely által emelni akarja e gyümölcsfaj termelését. A legtöbb szónok beszélt a borklauzuláról is; és a miniszter kijelentette, hogy az újból kötendő szerződésekben tekintetbe fogják venni a hangzotatott óhajátokat. Az egész ház tetszéssel fogadta a földmívelésügyi miniszter nyilatkozatait.

## Kivándorlás Bácsmegeyből.

Hódsághon, 1902. márc. hó 28.

I. közlemény.

Örömmel és bizonyos szívizorongással olvastam a „Bácska” 17-iki számában a fenti cím alatt megjelent találó és egyben érdekes adatokkal ellátott cikket. Az örömmel az volt az oka, hogy végre valahára kezd a helyi sajtó is felfogni ezen kérdés nemzetgazdasági, népesedési és kulturális fontosságát úgy az egész országra, mint különösen megyénkre nézve, másrészt pedig bánatomnak az volt az okozója, hogy a mi gazdag és boldog híreben álló vármegyénk is oda jutott, hogy ezek és ezek kényeszerűlnek a vándorbotot kezükbe venni és habár csak ideiglenesen szeretett hazájukat elhagyni és máshol megkeresni a mindennapi falatot; és a kérdés már oly aktualissá, hogy úgy mondom, égetővé vált, hogy ezzel most már kénytelen foglalkozni a megyegyűlés, az alispán, az egész közigazgatási szervezet, a sajtó, a közvélemény és az egész nagy közönség!

Miután engem ezen kérdés különféle szempontból felette érdekelt és én már több mintegy éve kísérem figyelemmel, sőt mondhatnám, tanulmányozom ezen kérdést, úgy ennek okait, mint következményeit illetőleg: a tekintetes szerkesztő ur szives felhívására és engedelmével a következőkben mondom el szerény megfigyeléseimet és nézetemet:

Mindenekelőtt jól kell distingualni van nálunk kivándorlás és időleges munkakeresés. Az első főleg Amerika felé irányul, a másik ez idő szerint legfőképp Németországba törekedik.

Hogy maga a kivándorlási mozgalom elsomorító jelenség-e, avagy kedvező tünet-e egy országra, azt igen helyesen jegyezte meg az előbbi cikk — erről nemzetgazdasági szempontból sokat lehet vitatkozni, de nézetem szerint általában bizony az csak elsomorító, úgy az egyesekre, mint magára az országra, mert különösen nálunk Magyarországon csak annak a jele, hogy dacára annak, hogy nincsen túlnépesedés, sokan még sem találnak maguknak munkát és kenyeret, vagyis egy ily a természettől bőségesen megáldott ország, nem képes fiait maga foglalkoztatni és táplálni, hanem azok kénytelenek idegen kenyérre szorulni.

Ez tény és ezt elvitatni nem lehet; itt hatóságai intézkedések meg nem akadályozzák a mozgalom keletkezését és terjedését, de azért nagyon helyes volt Karácson Gyula alispán rendelete, mert egyrészt felhívta a hatóságok figyelmét, másrészt pedig megakadályozza azt, hogy mint rendszeren történni szokott ily nagyobb mérvű mozgalomnál, hogy egyes külföldi ügynökök, szivtelen zsidó közvetítők még a szegény népet be is csapják, kizsárolják, az utolsó garasuktól kifosztják és így viszik őket az idegenbe, ahol ismét más szipolyok kezébe adják, akik ismét véreket szívják, illetve keserves keresményüket elszedik, mondom ezt kell első sorban megakadályozni a hatóságoknak, hogy ily külföldi ügynökök ne csábítsák még a népet és a nép ezek karmai közé ne kerüljön.

Mert magát a mozgalmat semmiféle hatóság, semmiféle rendőri intézkedés meg nem akadályozhatja, mert itt első sorban kenyérkérdésről van szó, másrészt pedig az a körülmény, hogy sok munkás, aki kint járt Németországban, megtakarított pénzzel jött vissza, sok napszamos és kézműves, aki Amerikába ment ki, onnan vagy pénzzel jött vissza, vagy küldözget időnként

pénzt haza, oly csábító szernek bizonyult az itthon maradtakra nézve, hogy azt semmiféle hatósági intézkedés, avagy rendőrségi akadálygördítés nem képes ellensúlyozni.

Igaz, hogy lehet hivatkozni sok szomorú példára is és rámutatni arra, hogy hány szegény ember adta el idehaza utolsó házacskáját, vagy szőlőjét és próbált szerencsét, de bizony neki nem kedvezett a szerencse és szegény ördögök végkép elszegényedve, csak sok keserű tapasztalattal gazdagabban jöttek vissza hazájukba, — de már többnyire kényszer utlevéllel, vagy más hatósági intézkedés folytán.

Csak hogy az ily szomorú példák azért nem igen riasztanak vissza senkit sem, mert mindegyik abban bízunk, hogy ő neki jobban fog kedvezni a szerencse és ő megél majd a jég hátán is.

De nem lehet ezen mozgalmat még azért sem ily palliatív szerekkel ellensúlyozni, vagy éppen megakadályozni, mert azok oka visszanyúl az ország, a vármegye közgazdasági állapotába, az e téren éveken keresztül elkövetett hibák és mulasztásokra, a társadalom nembánomságára és sok mindenféle körülményre.

Nézzük mindenekelőtt közelebről az okokat:

Főindító oka, nézetem szerint, a kivándorlásnak nem a külföldre való törekvés, hazafiasság hiánya, vagy cosmopolitikai érzések, de még csak nem is gyarmatosítási politika kifolyása, hanem az egész mozgalom egy közöségi megélhetési vagy u. n. kenyér kérdésre vezethető vissza. Hogy pedig a nép egy része, de különösen az u. n. munkásosztály, úgy földművelő, mint kézműves nem talál nálunk e nagy megyében munkát és keresetet, annak oka egyrészt mezőgazdaság egyoldalú vagy mondjuk helytelen fejlődésében, a kisbirtok pusztulásában, a nagybirtokok szaporodásában, a kincstári földek és erdőföldeknek egy kézhez való eladásában, másrészt pedig az ipar teljes elhanyagolásában és hiányában keresendő.

Dr. Seultéry Jenő.

### Horánszky programbeszéde.

Szinte attól tartunk, hogy ellenmondásba jutunk a kereskedelemügyi miniszter ural, midőn programbeszédéről írunk. Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter ugyanis ismételtelen s amint csak lehetséges, nyomatékosan védekezett az ellen, hogy már most, azzal a költségvetéssel kezében, melyet nem ő állított egybe, nagy, terjedelmes és kötelező programot adjon. Miután azonban egyórás beszéde, melylyel a képviselőházban a kereskedelemügyi költségvetést elfogadásra ajánlotta, e tárcának majd minden, legalább legfontosabb teendőit felülírta s a miniszter velük szemben állást foglalt, nem szólhatunk másról, mint programbeszédéről. Hogy tényleg az volt, bizonyítja a feszült figyelem, melylyel minden párt hallgatta és a nagy tetszés, melyet sok helyen, de főleg a beszéd végén keltett.

A miniszter mindenekelőtt a beruházásokról beszélt s megjegyezte, hogy nagy hiba, hogy a költségvetés tavaszig húzódik, mert ez késlelteti a munkálatok megkezdését, emeli a költségeket s így részben meghúsítja a célokat, melyeket a beruházásokkal szolgálni akarnak. Négyhónapos, vagy még hosszabb költségvetés valóban tulságos hosszú s annak megrövidítése annál könnyebb lenne, mert a pártviszonyok szigorúan körül vannak határolva s így elég lenne, ha minden párt egy szónokot

küldene az általános vitába s aztán mindjárt megkezdhetnék a részletes vitát.

Élénk helyesléssel találkozott a miniszter ama kijelentése, hogy a megyei utak építésére egész figyelmét fordítja. A kispart illetőleg Horánszky még nagyobb súlyt látszik fektetni az erők szövetkezeti összefogására, mint közvetlen előde, míg a nagyiparra vonatkozólag a már létezőt akarja első sorban erősíteni s versenyképessé tenni. A kereskedelmi és a mezőgazdasági vonatkozólag a legszélesebb köröket fogja érdekelni a miniszter ama nyilatkozata, hogy egyik legelső feladatának a takarékpénztárak reformját tartja. Amit a határidőszabályozásáról mondott a miniszter, úgy az agrárius, mint a merkantil köröket meg fogja nyugtatni. Hogy a miniszter szándékai a munkástörvényhozásra és az államvasúti hivatalnokok helyzetének javítására vonatkozólag a legjobbak, az magától érthető. Természetesen találjuk azt is, hogy a kiegyezés és a kereskedelmi szerződések kérdéséről a jelen pillanatban nem nyilatkozott Horánszky behatóan, mert most minden nyilatkozat csak akadémikus értékű lenne.

Horánszky politikai működése három évtizedre terjed s ő e hosszú idő alatt mindig az első sorban állt. Politikai elvei s gazdasági nézetei egyenlők maradtak, ismeri azokat az egész ország s miután ő magamagához is hű maradt, programbeszéde senkit sem lephetett meg. Csak egy vonást lehetett fejtegetéseiben észrevenni, melyet eddig nem tapasztaltunk Horánszky jellemrajzában. Ez ama hangos intelem volt a társadalomhoz, hogy ne mondjon le a kezdeményezéséről s ne várjon mindent az államtól. Ez Széll Kálmán gondolatvilágából való reflex. A befolyás, melyet e két államférfi egymásra gyakorol, egész természetes, mert a pártösszeolvadás óta oly erősen összetartanak, mint két férfi, kik ugyanazt az életcélt tartják szem előtt.

Horánszky kereskedelemügyi miniszter nemcsak jelentőséges államférfiúi kvalitásai, hanem önfeláldozó odaadása és feltétlen megbízhatósága miatt is erős, soha nem ingadozó támasza lesz a Széll-kabinetnek, míg a reá bizott országos érdekek nála a legszeretőbb ápolásban részesülnek.

### Uj vállalat Zomborban.

A tejszövetkezetek Bács-Bodrogh vármegye területén napról-napra szaporodnak és majdnem minden életrevaló községben, sőt városokban is létesülnek, mert annak köz- és magángazdasági fontosságát az emberek belátták.

Mindennek dacára Zomborban sem Galambos Sándornak a tejszövetkezetek létesítójének, sem másoknak tejszövetkezet létesítésére irányuló két évi fáradozását siker nem koronázta, mert a gazdaközönségnek közönyét, sőt hiteltelenségét ok- és szakszerű magyarázatokkal legyőzni eddigelé senkinek sem sikerült. Azon egyéneknek pedig, akik tejszövetkezéssel foglalkoznak és annak jövedelmezőségéről meg vannak győződve, a száma oly csekély, hogy tejszövetkezetek igen jól értékesíthetők és így hiába való minden fáradozás, mert ezeket szövetkezetbe bevonni lehetetlenül mindaddig, míg a tejszövetkezetek azonos tételpontot el nem éri, melylyel a közönség tejszövetkezte a már napról-napra szaporodó tejszövetkezetek által tulszárnyalva nem lesz. Ezen időpontnak pedig nálunk Zomborban is rövid idő múlva be kell következnie, mert igen jól tudjuk azt, hogy manapság a konkurrenczia mindenütt és mindenben oly nagy, hogy a legesekélyebb jövedelmi forrást a nép kibaszulni iparkodik.

Tekintsünk csak vissza néhány évvel azon környékre, ahol ma tejszövetkezetek léteznek és látni fogjuk, hogy annak lakossága bár akkor is foglalkozott marhaneveléssel, de a marhanevelésen kívül jöszágból egyéb hasznót felmutatni nem tudott, sőt ha jól számított, növekedő jöszága nagyon csekély, vagy éppen semmi hasznót nem hozott neki, hanem legfeljebb csak oly takarékpénztárnak volt tekinthető, amelybe a szegény ember filléreit berakta és 3—4 év után kamat nélkül — amikor felvevett jöszágát eladta — egy nagyobb összegben kapta vissza.

Egészen más a mai helyzet. Most már azon tejszövetkezetek, melyeket szűkségletén felül eddig elpazarolt, olyan jól értékesíti, hogy egy tehénkéje után a szövetkezetbe szállított tejennyiségért évente még 100—120 korona pénzt is kap, ami természetesen nemcsak a szegény embernek értékes jövedelmi forrás, de még a jobb módú parasztagazdának is nagy segítséget nyújt, mert két vagy három darab tehene után darabonként, nem mint fent — hol a házi tejszűkséglet levonása után egy tehén 100—120 koronát jövedelmez — hanem itt már 150—170 korona jövedelmet biztosít, mely összeget a szövetkezetektől havonként vagy negyedévenként vehet fel és ezen pénzzel, ha egyebet nem, de összes állami és községi adóját megfizetheti, amit eddig csakis földjének terményéből volt képes megfizetni.

Ezen körülményt azért találhat szűkségesnek elősorolni, hogy ezzel is meggyőződtessem a közönséget a tejszövetkezetek fontosságáról és hasznosságáról. De most már térjünk át, illetve vissza a zombori helyi viszonyokra.

Közvetlen dolog, hogy nálunk a nyai gazdálkodás létezik és ha nem is mindenkinek, de a földtulajdonosok nagyobb részének földjén lakbúzak és gazdasági épületek is van és ennél fogva a tejszövetkezetekkel való foglalkozás és annak berendezése igen könnyen eszközölhető. De most áll be azon körülmény, hogy a gazda, aki tejszövetkezéssel szívesen foglalkozna, jét értékesíteni nem tudja, mert nincs kinek eladni, nincs tejszövetkezet.

Meg van győződve minden tejszövetkezéssel foglalkozó egyén arról, hogy a legszigorúbb számításal is egy tehén évi tiszta jövedelme a 100 koronát meghaladja. Meg van győződve minden gazda arról is, hogy ha 10 lánca föld képezi gazdaságát, ezen gazdasága megengedi, hogy 2—3 tehent tartson és évenként egy-egy borjút, mint növekedet magának fentartson és így három év lefolyása után azon helyzetbe jut, miszerint tejszövetkezetek jövedelmén felül még évenként eladhat egy darab tehent és ezzel is 200 koronával szaporíthatja évi jövedelmét.

Nagyon természetes, hogy ezen gazdálkodás a nagyobb földbirtokosoknál még sokkal jobban fizetődik ki, mert a fentjelzett arányban több jöszágot is tarthatnak.

Miután minden fáradozás, melyet a tejszövetkezet létesítése érdekében elkövetünk, eredménytelen maradt, utat akartam törni más irányban és módot akartam nyújtani azon gazdák és birtokosoknak, akik a tejszövetkezetek jövedelmező voltáról meg vannak győződve, hogy tejszövetkezetek piacot nyissanak és ez sikerült is, mert ezen ügynek oly ura egyéneknek sikerült megnyernem, kik nem riadnak vissza néhány száz korona feláldozásától és készeknek nyilatkoztak saját rizikójukra Zomborban tejszövetkezet felállítását és ezáltal a gazdaközönségnek alkalmat nyújtani, hogy a tejszövetkezetet itt is meghonosíthassák.

Ezen tejszövetkezet létesítésével korántsem célunk a tejszövetkezéssel foglalkozó egyéneknek „mlekárok” jövedelmi forrást apasztani vagy azoknak konkurrenciát csinálni, hanem egyedül célunk csak az, hogy kisebb-nagyobb gazdáknak, akik tejszövetkezéssel üzni szándékoznak, tejet általunk fizethető legmagasabb árban elfogadjuk, azt feldolgozzuk és a város közönségének szintén alkalmat nyújtunk, hogy vaj, túró, tejszín és esetleg tejszűkségletüket a nap bármely szakában nálunk biztosíthassák.

Most már tisztán gazdálkodó közönségtinktől függ, hogy ezen tejszövetkezet életképes legyen, mert ha a közönség megőrzi és gazdaközönségünket minden felvilágosítás dacára a tejszövetkezetek bevezetésére rábírnak nem lehet, akkor már önhibánkon kívül leszünk kénytelenek a tejszövetkezetet megszüntetni.

Ha a gazdaközönség átlátja a tejszövetkezet fontosságát és jövedelmezőségét, akkor egy percig sem habozna azt bevezetni.

Tekintetbe kell venni azon körülményt, hogy mai nap a gazdaközönséget terhelő adók és közköltségek és egyéb napról-napra felbukkanó újabb terhek és igények nem engedik már meg a régi gazdálkodási rendszert, mely szerint a földes gazda szántóföldjének 1/4

## A „BÁCSKA” tárcája.

A szerelem a magyar költészetben.

— Trischler Károly felolvasása a szabad Lyceumban. — VI. befejező közlemény.

Bécsben nagyon ünnepezték szépségét, a bécsi főnemesi világ seladonjai vették körül. Volt palotája, fogata és minden, amit egy könnyelmű nő szeme, szíve csak kívánhat. Szeretője volt egy előkelő osztrák főúrnak. Pompás, keleti kényelemmel berendezett palotában lakott.

A szerelmes költőnek dolga akadt Bécsben, fölkereste Ginát.

E szomorú találkozás emlékére írta Vajda „A kárhozat helyén” című költeményét, mely egyik ragyogó gyöngyszeme a magyar szerelmi lyrának:

„Ez a terem, a melyben történt —  
Mondják, beszélnek a falak —  
Látom forogni a vad örvényt,  
Mely elmerített fényalak!  
A teremtésnek delelőjén  
Itt született a pillanat —  
A mely után visszafelé méné  
A lét — s más hasonlót nem ad.  
E perccel élem, szakadatlan.  
Agyamban ez a jelenet:  
Kering szüntelen, változatlan,  
Mint emésztő emlékezet —  
Hogy gyalázatfolt ég napban,  
Virágkehelyben ronda pók:  
Nincs szemérem a csillagokban —  
Zsibáru lett a szízi csók!  
Hogy koldussá szegényült a lét —  
Leelte tündöklő nyarát.  
Üres a végtelen mindenség —  
Ki van rabolva a világ!”

Ettől a találkozástól kezdve zendülnek fel a nagy költő lantján az égő bánat, a szívrepesztő fájdalom, egy elvesztett menyországi busongó dalai. Olyan erős volt, a komoly férfi szívéhez nőtt ez a szerelem, hogy egész életén át bódította szívében és a költő holtáig szerelmes maradt ebbe a nőbe, feledhetetlen volt neki és

„Vigasztalást a földön emberekbe  
Nem leve, — már az égből fordulok —  
Hiszem, ha örökké való, végtelen —  
Számomra is kell lenni irnak ott!  
De hol van az, ki belőled kitörné  
Elmult idő! egy órád, minutád —  
Meg nem történted tenni, a mi történt,  
Mi haszna lenne újja a világ!  
Mit ér nekem a felséges menyország —  
Képzeltetetlen örömeivel —  
Kétségbejött örökké valóság —  
Emlékedet nem törölhet el.  
Az angyalok nem tűnnek meg ottan,  
Ki nem találán ott se helyemet:  
Siratva amaz örök csarnokokban —  
Mi ide lenn: örökre elveszett!

Három évtizeden át éri és zengi ezt a forró szerelmet s mikor Gina elhervad és a költőtől — mert beteljesedett végzete, szegény lett — nem szerelmet, de kenyeret kért — még akkor sem nehezelt rája a költő és lemondan zengi:

„Mi hátra volt még — elkövetkezett! —  
E földi létben gyászorsunk betölt —  
Találkozunk. — Irgalmas végzet  
Utolszor, egyszer — a mielőtt  
A multból fölmerül egy pillanat,  
Mint óceánból elsüllyedt sziget!  
És látom újra ifju arcodat —  
És e varázslat rád és visszahat.  
E lélek a te Vesztá templomod  
Oltára képében látod magad.  
Mia vagyok én nekéd, most már tudod —  
Ha majd e földi életől megváltam:  
Imába, dalba foglalt szerelem  
Örökké valósága a halálban.  
Oh, lásd, az ég mégis eljegyzett velem  
S most itt tltünk siralombázi lelek —  
S nézzük egymást hosszan, szótalan:  
Tekintetünkben, hejh! nem az elveszett —  
Az el nem nyert éden fájdalom van.”

Az újabb nemzedék között magasan kiválik Reviczky Gyula, a pessimismus leghatározottabb képviselője irodalmunkban. De azért mélyen érezte a szerelmet, de

nem mint izzó szenvedélyt, hanem mint csöndes vágyat, mely érzésből fakadó dalai ezt fejezik ki. Nem ostromolja az eget, nem dörög a világ rendje ellen, csak elzengi szerelmét, bimbójukban elhervadó reményeit, örömeit.

Szerelmének ébredését így dalolja el:

„Tavas volt, edes szelid ábránd  
Himbálta ifju szivemet:  
Örök tavasznak, szerelemnek  
Álmodtam én az életet.  
Madar dalolt, akác virágzott —  
Midőn először láttalak —  
Virágos rét felett repültek  
A sárga cserebogarak.  
Mikor a virágok születtek —  
Szerelmünk akkor ébredett —  
Te még rövid ruhába jártál,  
Én bujtam még a könyveket.  
Gyakran találkoztunk az utcán  
S némán hűséget esküvénk —  
Egymásnak . . .  
Dalaim edes zokogása  
Akkor zendült szivembe meg —  
Mint napsugár a könnyű felhőt  
Bearanyoztad vágyamat —  
Imádkoztam szép így az élet —  
Ne legyen soha alkonyat!”

Tóth Kálmán azt mondja első kedveséről:

„Egész szerelmünk abból állt —  
Hogy kezét egyszer megfogám!”

Reviczky szereleme még idáig se ment. Minden igazi költő alakot keres, annak, ami szellemi világában megjelen. Ez a leány volt Reviczkynek, az ifjuságnak schilleri értelemben vett ideálja. Ekkor írta „az első szerelem dalcyklust”. Az ideál sohasem tudta meg, hogy e szívből fakadó dalok róla és hozzá szólnak. A költő zengte örökszépesség dalait — az ideál pedig férjhez ment máshoz. Mint férjes nővel találkozik később vele:

Nem az a vágy ég már szivemben,  
Nem az a nap az égen —  
Nem az a május nyit virágot —  
Nem, nem ismerlek én sem!

részt ugarn  
egyenlő állap  
telen földjén  
kibaszulni  
gálatot felm  
évbén, mid  
mennyvel ne  
a rablógazda  
Bebizonyít  
lehet a trágy  
az ugartartás  
zünk, de term  
elő, ha kell  
terméstünk fel  
elyont termős  
adjuk.

Ezen ok  
haszon pedig,  
biztosan emel  
drága látartás  
marhával miv  
Ha minde  
vesszük, akko  
ség a tejszove  
célszerűséget  
ditva — be n  
Még azon  
tánylást érdem  
ben a külföld  
idegen pénze  
ellensúlyozza,  
mi ipar- és áru  
kénytelenek va  
Vegtil p  
vállalkozásunk  
hogy a tejszove  
galmi arát ind  
magasabb nem  
tervezetük, s  
tejszarnok meg  
bármely szakab  
sorban biztosít  
nem veszélyes  
Es ezal  
egészsége, ma  
deke nyerend  
Éppen ez  
elhangzó kiált  
sen gondolkozó  
után, hogy jöve  
helyes irányt

Városunk  
a városbaza tan  
a szingyi bizo  
tartott.

Tárgyalás  
mauya elnökéne  
T

Azon értes  
egyedül Deak P  
Az itteni s  
izben és a közb  
Bela szingizagat  
igényeket kieleg  
mények között.  
ismerve.

Ily körülm  
aki mint szing  
Mezei Bela javu  
Mezei Bela  
társulatot szerve  
virágvasárnapk  
Mezei Bela  
oly nyilatkozat

Sokáig nem  
Ily  
Al  
Fo  
Ta  
Ch  
Ch  
Cs  
It  
S  
M  
Mi  
On  
La  
A  
Fia  
Az első sze  
mával. Hogy me  
nyét a „Hymnus”  
Zeneszót a  
sének. Azóta mi  
előbb soha se la  
Előtte  
Es ny  
S mi  
Erzen  
Mint e

A szenved  
meltóságos páto  
A mig dolo  
Emmát don  
Ha szepet le  
Sugároz le  
Ha bánatou  
Te csokols  
Te intesz!  
Főlebb, főle  
Oda megyt  
Csodálatos  
ébredt benne a

azon tej-  
pazarolt,  
a szövet-  
100—120  
emcsak a  
de még a  
et nyújt,  
rabonkint,  
nása után  
hanem itt  
összeget  
ent vehet  
zes állami  
akis föld-  
esnek elő-  
önséget a  
áról. De  
helyi vi-  
ai gazdál-  
le a föld-  
háznak es  
gazdaság-  
könnyen  
y, hogy a  
nék, tejt  
adni, nincs  
gal foglal-  
mitással is  
at megha-  
l is, hogy  
gazdasága  
nként egy-  
son és így  
miserint  
nt eladhat  
t szaporít-  
odas a na-  
zetődik ki,  
tarthatnak.  
zövetkezet  
eu maradt,  
akartam  
a tejjaz-  
dve, hogy  
lt is, mert  
gyernem,  
felalozá-  
nkra Zom-  
zadközön-  
ágot itt is  
a célunk a  
rok" jöve-  
kurrenciát  
gy kisebb-  
ny szándé-  
arban el-  
öségének  
tejszin és  
ban nálunk  
nkől függ,  
t ha a kö-  
len felvilá-  
ábirni nem  
énytelenek  
ság fontos-  
ig sem ha-  
hogy mai  
zköltségek  
ek és igé-  
odási rend-  
ldjének 1/4

részt ugarnak hagyva, a földnek termőerejét ily módon egyenlő állapotban fenntartani képes legyen, hanem kénytelen földjeit az ugynevezett rablogásdalással teljesen kihasználni és tönkre tenni, míg végre a föld a szolgálatot felmondja és akkor az ötidik vagy hatodik évben, midőn már belátja, hogy földjét tovább eredménytelennel nem művelheti, egy évi pihenőt engedve, újból a rablogásdalást folytatja saját kárára.

Bebizonyított tény, hogy az ugartartást pótolni lehet a trágyázással, sőt teljesen feleslegessé is válik az ugartartás, ha kellő mennyiségű trágyával rendelkezünk, de természetesen, hogy trágyát csak úgy állíthatunk elő, ha kellő számú szarvasmarhát tartunk és szalma-termésünk felettségét és elhasználása által földjeinknek elvont termőképességét az előállított trágyával visszaadjuk.

Ezen okból fontos a tejjazdaság berendezése. A haszon pedig, amit hoz, minden gazda jövedelmét 25%-al biztosan emeli, de még többre is fel lehet vinni, ha a drága lótarítás költségeit megtakarítva, földjeinket szarvasmarhával műveljük.

Ha mindezen előnyöket meggondoljuk és számba vesszük, akkor majdnem bízhatunk, hogy a gazdaközönység a tejjazdasággal való foglalkozásnak szükségét és célszerűségét fel ne ismerje és azt — egymást buzdítva — be ne vezesse.

Még azon körülmény is megfontolást és kellő méltányolást érdemel, hogy tejtérmeink legnagyobb részben a külföldön értékesítettek és ezáltal országunkba idegen pénzek hozatnak be, ami legalább is részben ellensúlyozza, illetve pótolja azon összegeket, melyeket mi ipar- és árucikkéért évenként a külföldnek adni kénytelenek vagyunk.

Végül pedig megjegyezzük itt továbbá azt is, hogy vállalkozásunknak nem célja, de eredménye sem lesz az, hogy a tejfogyasztó közönség anyagi kárára a tejforgalmi árát indokolatlanul emeljük, mivel az nem hogy magasabb nem lesz, de a mai napi árnál alacsonyabbra tervezetük, sőt a gazdaközönység érdeklődése mellett a tejszarnok megalakulta esetén a közönség a nap bármely szakában szükségletét beszerezheti, még másodszorban biztosítva lesz arról, hogy tiszta és az egészségre nem veszélyes tejtérmekeket szerezhet be.

Es ezáltal elsősorban a közönség kényelme és egészsége, másrészt a gazdaközönység fontos anyagi érdeke nyerend kielégítést.

Éppen ezért azt hiszem, hogy felhívásom nem lesz elhangzó kiáltás, hanem városunk minden egyes helyesen gondolkodó gazdája örömmel nyúl a kedvező alkalom után, hogy jövedelme szaporulna céljából is működésének helyes irányt szabjon!

Cservenka Lajos.

## Szinészetünk.

Városunk szinügyi bizottsága f. hó 22-én délelőtt a városbába tanácsstermben Hauke Imre polgármester, a szinügyi bizottság elnökének elnöklété alatt ülést tartott.

Tárgyalás alá került Nyitra vármegye szini választmányja elnökének a következő átirata.

Tekintetes városi Tanács!

Azon értesítést vettem, hogy az ottani szinbázért egyedül Deák Péter szinigazgató pályázott.

Az itteni szinbázban Mezei Béla társulata már több ízben és a közönség meglegedésére működött. Mezei Béla szinigazgató ezen kívül érintkezésében előzékeny, igényeket kielégíteni törekvő, rendezett anyagi körülmények között, a tagokat pontosan fizető egyének van ismervé.

Ily körülmények között Deák Péterrel szemben és, aki mint szinigazgató itt is működött, határozottan Mezei Béla javára esik a mérleg.

Mezei Béla virágvasárnapról nem szándékozik társulatot szervezni és Pécsre szerződött, a hová már virágvasárnapkor onnét eltávozik.

Mezei Bélával a társulat szervezése iránt értekezvén, oly nyilatkozatot vettem, hogy Mezei Béla pályázati

kérvényt a zombori szinbázért nem nyújt be, a mennyiben azonban a tek. Tanács benne megbizván, neki a jövő időnyre a szinbázát biztosítja, őt erről értesíti, készséggel vállalkozik és megfelelő társulatot szervez, a melylyel azután Nyitrára is bevonulna. E kérdésnek azonban mielőbb el kellene dölnie, nehogy az időből és használatból tagokból kifogyjon.

Be nem várva tehát a kerület szervezése iránti tanácskozás eredményét, erről a tek. Tanácsot tisztelettel értesitem oly megkereséssel, hogy elhatározásáról tájékozásunk végett engem is értesíteni sziveskedjék. Minket a kérdés annyiban érdekel közelebbről, hogy az esetben, ha Mezei Zombort kellő időben megkapja, biztosítva leszünk e kerületi rendszerben, vagy e nélkül egy elfogadható szinigazgatóval, ellenesetben kérdés, vajjon ugy Zombor, mint Nyitra jut-e majd megfelelő szin-társulathoz.

Ugy vélem, hogy akár létesül a szini kerület, akár nem, Mezei Béla szinigazgató szerződötése akadályba nem ütközik és a szinpartoló közönség igényeinek megfelelően volna.

A szinügyi bizottság határozatával ezen ajánlathoz hozzájárult. Felhívja Mezei Béla szinigazgatót, hogy pályázatát nyujtsa be tagjainak névjegyzékével.

## A zentai hid.

— Ujabb részletek. —

A zentai leomlott fahidról annyi mindenfélét írtak már össze a lapok, hogy nem lesz kár a valódi tényállást is ismertetni. Érdekes ez az ósdi hid mindenféleképpen. Ugy áll ott a modern emberek között, mint ittfelejtett maradványa a régmúlt időknek. Mikor Oblát Lipót, a szegedi közlők buzgó barcosa annak idején a felépítését indítványozta, bizonyára nem hitte maga sem, hogy ilyen kalitka lesz belőle.

A hid legutóbbi historikumához tartozik, hogy a Tisza-part falát a víz erősen alámosta a hid alatt. Így a szomszédos mederrész 0 alatt 18 méter mélységbe nyulik le. E miatt a földművelésügyi miniszter még 1896 ban tervet dolgoztatott ki, a mely szerint kőhányással akadályozzák meg a meder további omlását. Egyben tudatta a miniszter, hogy a munkálatok létesítéséhez 44,000 forint járul hozzá.

Zenta város több alkalommal tárgyalta a tervezetet. De közül is, a folyammérnöki hivatal évenként tartott merdelvelfelvételeivel, nemkülömben a kereskedelmi miniszter által elrendelt évi hidvizsgálatoknál figyelemztették a várost a munka stírgős végrehajtására. A kőfal és az azzal egy testet képező hídfo ugyanis már-már beomlással fenyegetett.

A város végre 1900. év december havában elhatározta a munka létesítését. Ezt megfőlebbzték s míg az ügy bejárta a fórumokat a miniszterig, éppen egy esztendő telt el. Így aztán megtett a város minden intézkedést a munka mielőbbi végrehajtására. A munka vállalati részét tudvalevőleg Tóth Ferenc nyerte el, a ki rövid idő alatt hozzá is fogott a teljesítéséhez.

A tényleges építés e hó 17-én indult meg. Azonban már 16-án észlelték a hídfejáró feletti parton, hogy megrepedt a talaj. Ez a repedés aztán lassankint terjedve, a hídfejárón is mutatkozott, 17-én délután pedig már 50 méter hosszban.

Endrei Soma városi mérnök, továbbá a szegedi folyammérnöki hivatal részéről Huberth Lajos alapos szemle alá vették a repedéseket, de egyelőre nem tulajdonítottak annak nagyobb fontosságot. A víz ugyanis apadóban lévén, a föld stíppedésének látszott az egész. A partfalon csak a hídfo közelében mutatkozott jelentéktelen repedés, ezt ugyanezen jelenségéből vélték kimagyarázni.

18-án reggel a repedések nagyobbodtak s a hídfo alatt 5 centiméternyi szélesre nyitak. Ugyanekkor a partfalon öt repedés támadt s a közvetlen a hid alatti repedés fenn sztkölt, alul szélesedett.

Erre beszüntették a hidon a közlekedést.

A reggeli vonattal megérkezett Gferer vállalkozó, mint a hid bérloje, Wallach és Zielinsky dr. mérnö-

kökkel s folytatták a jelenlevő mérnökök társaságában a szigorú vizsgálatot.

Ekkor már tisztában voltak azzal, hogy a fal is alá lehet mosva, miért is kombinációba vehetőnek vélték a rendelkezésre álló kővel a fal lábának gyors meghányását. Ezért ladikba szállva a hídfo alá mentek s szondírozás utján a fal töve alatti mederrészt vizsgálták meg. Kitént itt, hogy alig 3—4 méterre a partfaltól, különösen a víz tulsó oldalán, a meder hirtelen oly mélylyé válik, hogy 8 méteres léccel a fenekét nem érik el.

A ruddal megdöfött partrészt keménynek találták. Ugyanakkor észlelték, hogy a hid alsó hosszartója már nem fekszik rajta a falon s mire a vizgálatot beszüntették, már a felső hosszartó is mintha eltávolodott volna.

Egy erős durranás következett erre. Egyik ferde támasztó gerenda ketté hasadt. Erre gyorsan eltávoztak. Az embereket kirendelték a hid alatt álló köves hajóból s a hajónak gyors leeresztését parancsolták meg.

Kritikus volt nagyon a helyzet. A hajó a limányos vízben inkább felfelé szorult s így kötélen kellett lefele vontatni. A következő pillanatban a hídfovel szomszédos part beomlott s a hídfo maga mintha leltt volna.

Az első hidnyílás aránylag lassan utána slyedt, míg a második vége az első hídpilléren maradt. A le-slyedő hidnyílás a hajó orrára jutva, azt kevésbé lenyomta. A hullámok átcsaptak a fedelzeten, de csakhamar kiemelkedett ismét a hajó. A fedelzet előrézének és a bajóorr mögötti fedelzet betörésén kívül más baja nincs.

A vámbáz még akkor állt s részben a villamvilágítási oszlophoz kötött sodrony által volt tartva. Dél felé azonban, miután a tartó sodronyt elvágták, előbb megdőlt, majd lezuhant. A víz további lassu apadásával a ledölt hidnyílás alatti hajó is slyedt, így a hidnyílás kevésbé oldalt dőlt, de további leszakadás nem következett be.

Az első pilléren az alsó hosszartó a második hidnyílásban, — felső hosszartó az első hidnyílásban tört el. A második hidnyílás hosszartója tartja az egész hidat. A további baj megakadályozására a második hidnyílás alátámasztása jelenleg folyamatban van. Ennek megtörténte után a leszakadt első és második hidnyílás teljes lebontása válik szükségessé. Valószínű azonban, hogy a harmadik hidnyílást is le kell bontani, mert nagy elváltozásokat tüntet fel. Epp így építik újja a két hídpillért is, amelynek függőleges állásukból oldalt döltek.

A helyszínen megjelent Szánthó műszaki tanácsos, országos hídfejáró, Haas műszaki tanácsos, kerületi fejáró (aki évenként szokta megejteni a hidvizgálatot), Reök műszaki tanácsos, Lánckor tb. m. főjegyző, Pálffy Dező mérnök az államepítészeti hivatal részéről, továbbá Hadasi hajózási főfelügyelő.

Abban megegyeznek mind a szakértők, hogy ilyen pontosan még eddig nem tudták mások megállapítani a baj okát, mint itt. A bajt a partfal beomlása okozta, ez pedig a part alamosásából támadt.

## Előfizetési felhívás

a  
„BÁCSKA”  
XXV. évfolyamára  
Előfizetési feltételek:  
Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 kor.
Fél évre	6 kor.
Negyed évre	3 kor.
Néptanítók számára:	
Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 kor.
Negyed évre	2 kor.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** és fia könyv- és könyvnyomtatásba küldendők.

A „Bácska” szerkesztősége és kiadóhivatala.

## H i r e k.

### Nagyheti szertartások.

A tegnapi nappal reánk köszöntött a nagyhét, a melyen a római katolikus anyaszentegyház a legnagyobb ünnepeit ül. Az egész héten nyitva áll a r. k. templom és az ájtatos közönség seregétől keresi fel, hogy résztvegyen a fényes egyházi szertartásokon, melyeket óráról órára tart a papság. A bibliai históriák csodaszép, de végtelen szomorú esete támad fel, elevenedik meg ezekben.

A nagyheti szertartásokban, melyeket a róm. kath. templomban a következő rendben tartanak meg:

Szerdán délután 4 órák gyász szolozsma Jeremiás siralmaival s a „Miserere”.

Csütörtökön reggeli 9 órák nagymise közaldózással; — délután mint szerdán.

Nagypénteken reggel 8 órák német prédikáció, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a Passióval és keresztimádással; mire a Szentség a szent sírhoz vitetik; ezután bunyevác sz. beszéd. — Délután 3 órák magyar sz. beszéd, melynek végeztével processió vezetetik a Kálváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltetik a Jeremiás siralma és a „Miserere”. — Este 7 órák a sz. Sírál ima és ének, mire a Szentség környezetileg a sekrestyébe vitetik.

Nagyszombaton reggel 6 órák környezetileg Szentegyház; 8 órák tűzszentelés, a husvéti gyertya megáldása dicseknél, aztán a próféciák, keresztut-szentelés és minden szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 6 órák tartatik meg.

Husvétvasárnapján reggel a 7 órai csendes mise után az étek megáldása; 8 órák kis mise és német sz. beszéd; 9 órák csendes mise, utána bunyevác sz. beszéd; 10 órák ünnepélyes nagymise; délután 3 órák vespérnye.

Husvéthétfőn a szokott órákban megtartott szent miséken kívül fel 10 órák magyar egyházi szónoklat; — délután 3 órák vespérnye.

Sokáig nem felejt el az első ideálját:

Ifjuságom idejéről  
Álmodom, ha látlak —  
Bokra zöldül, tája kékül —  
Tavaszi világnak.

Oh, az első kézzorítás,  
Oh, az éber álmok —  
Oh, e látszat, e nagyítás —  
Csak sírok utánuk.

Hullt a rózsá, szállt az élet  
S mégis oly leányos!  
Mozdulatod, köszönésed,  
Mind a régi bájos.

Oh, édes lány, álmodozzál,  
Lehet álmodoznod —  
Az maradtál, a ki voltál  
Fiatal és boldog!

Az első szerelem elszálltával megismerkedik Emmával. Hogy mennyire áthatotta ez a szerelem a költő lényét a „Hymusz” majd később az énekek éneke bizonyítja.

Zeneszót hoz a kőszá szellő versét leírja kedvesének. Azóta mindig fehér ruhában jár a lány, bolott előbb soha se látta így.

Előttem állsz fehér ruhában —  
És nyujtod reszkető kezéd —  
S míg rajongva átöllelek:  
Érzem, hogy most is ugy szeretlek,  
Mint egykoron szerettelek!

A szenvedély szédítő magaslatáról — a tragédiák méltóságos pátoszával dalolja:

A mig dobog szívem — nem áll meg veréem  
Emmát dobogja, róla álmodik.  
Ha szépet látok, ha a jót megérezem  
Sugárzó lelkeiddel találkozem —  
Ha bánatom fölenged a reményben,  
Te csókolsz biztatólag homlokomban.  
Te intesz! Csak előre a magasba,  
Főlebb, főlebb, ott fénylik csillagunk:  
Meg nem vakulsz, ne félj csak nézz a napba  
Oda megyünk — mi onnan származunk.  
Csodálatos ironiája a sorsnak, fél évvel halála előtt  
ébredt benne a legerősebb szenvedély, amit valaha ér-

zett. E szerelemnek bűvösen szép, nála új hangu dalokban nyert kifejezést. Edes napok címén így énekl meg új szerelmét:

Uj nap ragyog fel életemre —  
Egy drága, ritka nő szerelme —  
Szívem új élet vágya lobban  
Csókodtól, ölelő karodban.

Ur Isten! hagj sokáig élnem,  
Hirdessem édes dal zenében,  
Hogy mennyi boldogság szakadt rám,  
Midőn már a halált óhajtam.

Csupa sugár, fény, semmi árnyék,  
Oh, hátra van a hosszú nyár még —  
Szívembe annyi még az ének:  
Szegény, fakó fülemilédnek.

Oh, mennyi fény, oh mennyi illat —  
Uj szárnyú népek dalainnak.  
Szívem csak rólad zengedez,  
Azt zengi, hogy szeress, szeress.

Égess el! kéjes tűzhálára vágyom!  
Szerelmed máglyáján adjam ki a lelkem.  
Hadd égjen a pogány, ki a halálon  
Tul, sem hisz másban, csak a szerelemben.  
Hevítés agyam, te perzselő lehelet,  
Szikrázatosok, ti izzó csókparázások.  
Szorítások, hogy több fel se keljek —  
Ti bókarak! Mégis lángot sugárzók.  
Hozzad simulva, tűzhányó öledbe  
Kábuljak el a mámorok hevétől  
S ajkam ajkaddal sestetegyen egybe  
A gyönyöröknek végső gyönyöréül.  
Égess el! összeomlok kebeledre —  
Az üdvözültek csöndes mosolyával  
S bajad árnyában édesen pihenve —  
Ellobogok fényes szerelmi lánggal.

El is lobogott szegény lelke a kórházban, akkor, mikor kérte a kegyelmes eget, hogy töljda meg a csüggedt költő életét, hadd öntse ki érzelmei zengő, zsiibongó tengerét.

Egy gyöngéd női kéz, mikor haldoklott rózsákat küldött neki, — ugy is halt meg, mint a rózsák.

**Gyümölcsoltó boldogasszony.** A glóriás Mária-ünnepek egyik legszebbike: Gyümölcsoltó Boldogasszony napja van ma. Folytatása ez annak a szent kultusznak, melylyel a katolikus világ övezi körül Máriát. Vallási szempontból tekintve, a mai ünnep a legjelentősebb a Mária-napok között, mert a szentírás szerint ekkor szállt le Gábor arkangyal, a ki üdvözölvén Máriát, mondván:

Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse: Jézus!  
Az első pillanat volt tehát ez, mely hirdaladta Máriának, hogy ő a kiválasztott asszony fogja majdan világra hozni a világ megváltóját. Es ezért megható az elnevezése, mely gyümölcsoltó nevet visel. Ekkor oltódott be az ige szárnyain a gyümölcs, hogy jöjten az időknek, tápláljon ezernyi szomjuhozó lelket. A magyar nép pedig határok gyanánt tekint, a mikor belekezd a mezei munkába. Előkerül az ekevas, a tavasz felpeszdlése feltámasztja a munkakedvet, mert most kell mar gondoskodni, ha azt akarjuk, hogy gyümölcsöt hozzon a nyár.

**Virágvasárnap.** Jeruzsálem népe palmaágakat, virágokat szórt a Megváltó útjába, a mikor busvét előtt bevonult a város falai közé. Es ünnepet tilt a nép. Ennek a napnak emlékét iltte meg vasárnap a r. kath. egyház. A templomban szentmise, körmenet és barka szentelés volt. A szentelt barkát a hívők hazavitték és elhelyezték azt odahaza a Mária képek fölé. Ugy tartja a hit, hogy ezek a szentelt ágak megóvják a háznépet tüztől, víztől, minden veszedelemtől.

**Császka György** érsek római utjából visszatért. Kalocsára szekvárosába es celebrálja a nagyheti szertartásokat.

**Református isteni tisztelet.** Husvét második napján délelött fél tíz órákor a zombori református hívek számára urvasorával egybekötött isteni tisztelet fog tartatni.

**Egyházi hír.** Németh Zsigmond B.-Martonosról Bács-Doroszlóra, Horváth Gyula Bács-Doroszlóról Bács-Martonosra kápláni minőségben áthelyeztettek.

**Bérmálás egyházmegyénkben.** Egyházmegyénk területén június hó 7-én (fűk), 8-án (leányok) Szabadkán a szent Terezi plébánián, június 9-én Szabadkasztrókus plébánián, június 10-én Szabadka-szt-György plébánián, a hol a ludasiak is bérmálkozni fognak. Baján június 11-én (fűk) és 12-én (leányok), Zomborban június 13-án (fűk) és 14-én (leányok), Kúpuszinán június 15-én, Bodrogh-Monostorszezen június 16-án, Bezdánban június 17-én (fűk) és 18-án (leányok) fognak bérmálkozni.

**Kinevezés.** Ternovszky József zombori pénzügyigazgató helyettes, pénzügyi tanácsost szegedi pénzügyigazgatóvá neveztek ki.

**Egyházi kinevezés.** A király Kirschoffer Károly óbudai plébánost titeli préposttá nevezte ki.

**Tiszti orvosi vizsga.** A tiszti orvosi vizsgáló bizottság előtt folyó hó 19-én dr. Kabos Márton lapunk kiváló munkatársa, dr. Sági Samu zombori járásorvos es dr. Donoszló Vilmos a „Zombor es Videke“ szerkesztője, tb. vármegyei főorvos a tiszti orvosi vizsgát sikerrel letették.

**Új rendőrfelügyelő.** A bács-almási járásban folyó hó 17-én járási rendőrfelügyelői választás volt, mely alkalommal 11 jelölt közül Csongrádi József volt helyettes felügyelő egyhangulag lett megválasztva.

**A zombori ügyvéd-egylet közgyűlése.** Nagy számban jelentek meg a zombori ügyvédek a f. évi március hó 22-én esti 6 órára a Vadaskürt emeleti termébe hirdetett közgyűlésre, melynek legfőbb tárgya a tisztújítás volt. A közgyűlést Szilágyi Mór elnök megnyitván, felhívta dr. Lallosevits Jánost, az egylet titkárját az évi jelentés előterjesztésére, a melyet a közgyűlés nemcsak jóváhagyólag tudomásul vett, hanem a titkárnak a jelentés kiváló es ügyes szerkesztéséért jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánított. Hasonlólag tudomásul vétetett dr. Buják József pénztárosnak elszámolása. Még néhány apróbb kérdés elintézésé után az elnök a saját es a többi tisztviselő es a választmány nevében állásáról leköszönt, korelnöknek Vértesi Károly, korjegyzőnek dr. Szilágyi Károly jelöltetvén ki, a tisztviselő es választmány megválasztása titkos szavazás útján következőleg lett megjelölve: elnök: Szilágyi Mór, alelnök: Paul Kálmán, titkár: dr. Lallosevits János, pénztárnok: dr. Buják József. Választmányi tagok lettek: dr. Alföldy Árpád, dr. Bruck Armin, dr. Gombos Ignác, dr. Konyovits David, dr. Mayer Nándor, dr. Nikoltis György es dr. Pataj Sándor. — A választást kedélyes vacsora követte, a melyen sem tősztokban, sem jogi esetekben nem volt hiány.

**Lakoma Tápay István tiszteletére.** A zombori magyar olvasókör Tápay István ny. árvaszéki főpénztáros ünneplése céljából szombaton az olvasókör helyiségében diszlokómát rendezett, amelyen tisztelőinek nagy száma vett részt. A lakomán a legfesztelebb kedélyes hangulat uralkodott es a jelenlévők lelkes ovációkkal vették körül az ünnepelet, amely az elhangzott szép felköszöntőkben is megnyilvánult. Scultéty Ferenc árvaszéki elnök, Györfly Géza kir. tanácsos pénzügyigazgató, Latinovits Szaniszló városi szenátor, dr. Scultéty Jenő, Vécey Károly az ünnepeletre mondottak igaz baráti érzelemtől áthatott szép felköszöntőket. Trischler Károly az ünnepelet hitvestársát Tápay Istvánné urasszonyt éltette. A társaság vig hangulatban a késő éjjeli órákig maradt együtt. A jelen voltak névsora a következő: Scultéty Ferenc, dr. Scultéty Jenő (Hódságh), Trischler Gyula, Hoffmann Károly, Vnits Péter, Bittermann Gyula, Kobut Henrik, Kobut Kálmán, ifj. Mihály János, Vujits Milán, Konyovits Antal, Tárczay Dezső, Tárczay István, Városy László, Müller Béla, Baky Elek, Radány Péter, Buday Gerő, Buday Pál, Pribil Ernő, Falcione László, Baumann Nándor, dr. Csernynus Pál, Trischler Károly, Krudy Géza, Kozma László, Szederessy Ödön, Vécey Károly, Preszly János, Györfly Géza, Diener János, Szűcs Mihály, Ince Gusztáv, Lang Gyula, Latinovits Szaniszló, Szabó László, Thurszky Jenő, Vértesi Károly, Frey Emil, Jankovits Dusan, Szauerborn Károly, Auth György, Fodor Mihály, Heinec Kálmán, Schlachter József, Blumenthal Károly, Lederer Pál, Tripolszky Gyula, Falcione Lajos, dr. Zákó István, ifj. Kesmarky Béla, Popovits Sebő, ifj. Szemző István, Sréter Károly.

**Tűzoltó szövetségi ülésék.** A Bács-Bodrogh vármegyei es e megye szabad királyi es rendezett tanácsu városainak területén lévő tűzoltó-testületek szövetsége folyó hó 23-án délelött 9 órákor a vármegyei székház tanácskozási termében választmányi es ezt követőleg rendkívüli közgyűlést tartott Karácson Gyula, kir. taná-

caos, alispán, szövetségi elnök elnöklete alatt. Ugy a választmányi, mint a rendkívüli közgyűlésen a következők voltak jelen: Czedler János, Bittermann Nándor, Zányi Félix, Popovits György, Csirszka Konrad, dr. Hadzsy János, Petonszky Károly, Venczel Alajos, Zotto Mihály, Thurszky János, Kohlenberger Pál, Söffler Miklós, Csepela Bálint, Cservinczky Ferenc, Ehrlich Nándor, Szigeti István. A választmányi ülés a szövetségi alapszabályok 5. §-át a miniszteri rendelet értelmében módosította. Az 1901. évi számadások megvizsgálására Zányi Félix, Csirszka Konrad es Venczel Alajos küldettek ki. A közgyűlés nem volt megtartható, mert azon az alapszabályok értelmében megkivánt tagtestület egyharmada nem jelent meg. Az új közgyűlés május havának egy később megállapítandó napján fog megtartatni.

**Baromfi-, toll- es tojásértékesítő szövetkezet.** Latinovits Pál főispán, mint a vármegyei gazdasági egyesület elnök Gündör Ferenc ó-becsei tanítót megbizta, hogy vármegyénkben baromfi-, toll- es tojásértékesítő szövetkezeteket létesítsen. A megbízó levél a következő: Gündör Ferenc közösi iskolai es gazdasági szaktanító, ó-becsei lakost megbiztuk, hogy egyesületünk nevében Bács-Bodrogh vármegyében baromfi-, toll- es tojásértékesítő szövetkezeteket létesítsen. E végből felkérjük vármegyénk összes közösi iskoláit, hogy eljuttassák az érdekes es gazdát, hogy Gündör Ferenc urat bizalommal fogadni es hazafias működésében támogatni sziveskedjenek. Tudva azt, hogy ezen szövetkezetek fontos közgazdasági érdekeket előmozdítani vannak hivatva, nem kételkedünk, hogy megyénk gazdasági közösi örömmel fogja megragadni az alkalmat, hogy a magas kormány, ugy az országos magyar gazdasági egyesület által is felkarolt baromfi-, toll- es tojásértékesítő szövetkezetek eszméjének mielőbb életet adjon es vármegyénk baromfitenyésztését a virágzásnak irigyelt fokára emelje. Zomborban, 1902. évi március hó 15-én. Latinovits Pál.

**Országos vásár.** Vasárnap es hétfőn tartották meg városunkban a tavaszi József-napi vásárt. Valami nagy forgalom nem volt es évről-évre azt tapasztaljuk, hogy az országos vásárok teljesen elvesztik közgazdasági fontosságukat. Az első napon vasárnap délutánig szép verőfényes idő kedvezett. Este felé azonban újra beköszöntött a hagyományos eső, beigazolvva az immár közmondássá vált hiradást: zombori vásár esős, rossz idő nélkül el sem képzelhető. Mindenféle látványosságok voltak, leginkább Lódy cirkszt nézte meg a vásári nép.

**Tavaszi Március 21-ével hivatalosan is beköszöntött a várva-várt tavasz.** Gyönyörű szép tavaszi idő hirdeti a természet hajnalhasadását. Itt a tavasz es virulni fog a természet.

**Borellenőrző bizottság ülése.** Városunk borellenőrző bizottsága ma kedden délelött 10 órákor a városháza tanácstermében ülést tart.

**Néhai Esztergamy Istvánné emléke.** A zombori magyar jótékony négyelet boldog emlékü elnökje nevének megörökítésére egy alapítvány javára gyűjtést indított es azt a zombori takarékpénztárba elhelyezte. A gyűjtés eredménye 490 korona. Az egyes adakozók nevét es az adományozott összeget helyszűke miatt lapunk jövő számában közöljük.

**Városunk kölcsöneinek konvertálása.** Városunk régi kölcsöneinek konvertálása, ugy a város által felveendő beruházási kölcsön tárgyában folyó évi március hó 25. napján, ma kedden, délelött 10 órákor a városháza tanácstermében ülést tartatik.

**Művészestély.** A hódsági tisztviselő-otthon 1902. április 5-én este nyolc órákor művészestélyt rendez a következő műsossal: 1. Vineta. Abt F.-től. Éneklük az „Otthon“ dalosai. 2. Chopin: Nocturne G-moll, Impropta Cis-moll, Liszt F. XII. magyar Rhapsodia, zongorán előadja Ertl Jánosné urnő. 3. Vig monolog, tartja Török Miklós. 4. A könyv. Witt Tódortól, éneklük Péter Árpád, Hrubány Illés, Hrubány Ferenc, Schnader Ferenc. 5. Egyéni rajzok. Lehoczky festőtől. 6. Ch. Gounod: Tavaszi dal. Schubert: Égi rém, enekli Péter Árpád, zongorán kíséri Ertl Jánosné. 7. Bortal, éneklük az „Otthon“ dalosai.

**Társaskocsi közlekedés.** Hasznos vállalkozás indul meg legközelebb Palánkán. Társaskocsi fog közlekedni a német-palánkai vasuti es hajóállomás között. Hipp Dezső főszolgabíró az engedélyt már megadta. Most az ugy a viteldíjak megerősítése céljából az alispánnal van.

**O-Becse—Szabadkai telefon.** A kereskedelmi miniszter elrendelte a Szabadka—Zenta—O-Becse interiorirben távbeszélő létesítést. A kiépítéshez szükséges anyag már megerkezett s legközelebb megkezdik a munkálatokat ugy, hogy a jövő hónap vége felé már megnyitják a vonalat.

**Tanulmányi kirándulás.** Adáról írják: A zentai közösi gazdasági iskola tanulói tanítóik kíséretében két tanulmányi kirándulást tettek az elmúlt hétben. Az első csoport 48 tanulóból állt, kiket Novoszell János igazgató es Kozma János osztálytanító vezetett. A tanulóknak Postay Sándor tanár es Mészáros Károly kérésztanító mutatták be az intézet gyakorlati berendezését. A tanulók gyakorlati oktatást nyertek a trágyakezelésből, a vetőgép kezeléséből es a zöldtakarmányok eltevéséből. A második csoport, mely 38 tanulóból állt, Lébák Béla szaktanító es Soti Béla közösi tanító kísérték. Ezen csoport különösen a fanemesítés-, iltetés- es metszésben nyert gyakorlati oktatást Mészáros kérésztanítótól. Mindkét csoport megnézte az intézet gazdag es föllette tanulságos gyűjteménytárát, — háziipar tanműhelyét es állatállományát. A gyakorlati gazd. ismeret elsajátítására szolgáló eme kirándulásokat az idő nyitásával tovább folytatják az intézet tanulói. A kirándulások költségeit, a közs. iskolaszék kérelmére, dr. Darányi Ignác földműveléstudgyi miniszter engedélyezte.

**Új ötvenkoronások.** Az Osztrák-Magyar Bank új ötvenkoronás bankókat bocsájt ki, melyek valamivel nagyobbak lesznek a huszkoronás bankjegyeknél es sarga alapon kék színű nyomással készülnek.

**50000 dífa.** Darányi földmívelési miniszter a gazdasági egyletek útján tudatja az érdekelte gazdákkal, hogy Gurahoncon az arad-csanád vasutársaság faiskolájában 50000 3—5 éves dífa darabonkint 20 fillérrel eladó. Kisgazdák többen is csoportosulva megrendelhetik, legkevesebb 100 drb mennyiségben. Szegényebb sorus kisbirtokosok államsegély gyanánt ingyen résztesülnek es gyümölcsfákból, ha a szállítási költséget viselik.

† **Mamusich Ágó.** Szabadkai levelezőnk jelelenti, hogy az ottani közélet egy rendkívül érdekes alakja, Mamusich Ágó 58 éves korában meghalt. Fialat korában kezdett már szerepet játszani Vujits Lukács mellett. A kiegyezés után 1867-ben a Mukicsokkal nagy tevékenységet fejtett ki a balpárt megalakításában, de sikeresen küzdötték meg a harcot a Lénárd-párt ellen, a kinek bukása után a Mukics-párt került uralomra. A Mukics-párt főjegyzővé akarta őt megválasztani, mint-hogy azonban egyes differenciák forogtak fönn közte es a Mukicsok között, a főjegyzői tisztelet nem fogadta el. Így aztán első allgyézséssé választották meg 1872-ben, ugy aztán első allgyézséssé választották meg 1878-ban, amely tisztséget a hatéves restaurációig, 1878-ig viselte is. Tisza Kálmán uralomra jutásával ő már nem vállalt hivatalat, de ennek oka az is volt, hogy Gromon főispán-sága alatt már személyes ellenfelei is támadtak. Megválya hivatalától, ügyvédségének élt tovább, de a közügyek terén eszentul is híven megmaradt. Nagyon szeretett a bunyevácokat, de imádtá hazáját. Bunyeváccsal nem tiltkoltá s részt is vett azokban a mozgalomban, melyeknek eredménye a Pucsa-kaszinó megalakítása lett. Együtt küzdött Mamusich Lázárral es Antunovits Mátéval. Antunovits Mátéval együtt, Mamusich Lázár népszerűsége es az ő jogászai esze alkotta meg azt a hatalmas pártot, mely mindig lelkesen kitart Mamusich Lázár polgármester mellett. Ezen egyesülésnek sikerült meggyőzni a kormányt, hogy a bunyevác-mozgalomban nincs veszély s hogy inkább a magyar haza köré gyűjti a bunyevácokat. Csúttörtökön még fenn volt a közgyűlésen. Este a kávéházba is elment, ahonnan hazatérve egy ideig családjá körében vidáman elbeszélgetett. Tizenegy óra felé rosszul lett es szivbaja egy félóra mulva kioltotta életét. Temetése vasárnap délután nagy részvét mellett ment végbe.

**Egyházközségi jubileum.** A bács-almási izraelita szentegylet folyó hó 24-én ünnepelte fennállásának hatvanadik évfordulóját. E célból nagyobb szabásu ünnepélyt es diszlokómát rendeztek az ottani kaszinóban.

**Tojásértékesítő szövetkezetek.** A mult napokban Csuroghon alakult meg a tojásértékesítő szövetkezet 200 taggal. Bács-Szenttamáson es Zenta városában is, a városban egy es a szállásokon három szövetkezet van alakulóban.

**Nyugati faju szarvasmarha eladás.** Polgár Jozsef bács-almási szőlők 9. számú órház megálló vasuti helyenél fekvő tanyáján 20 drb szimentáli üsző es egy 1 1/2 éves törzskönyvezett bika — telenészek felosztására folytán — eladó. Az ér iránt érdeklődők bővebb felvilágosítást kapnak a tulajdonostól Hatvanban, vagy vasárnaponként az említett tanyán.

Felelős szerkesztő:  
**Dr. BALOGHY ERNŐ.**  
köz- es váltó-ügyvéd.  
Laptulajdonos es kiadó:  
**BITTERMANN NÁNDOR.**

**HIRDETÉSEK.**  
4. szám.  
o. f. b. 1902.

**Pályázati hirdetmény.**  
Parabuty községben egy óvónői állásra pályázat hirdettetik. Az állással évi 600 korona készpénz fizetés, az óvoda helyiségben lévő szabad lakás fűtéssel van egybekapcsolva. Dajka tartásért évenként 240 korona készpénzben fizettetik ki. A dajka az óvoda helyiségben szabad lakással bir es fűtéssel. Folyamodványok a parabutyi óvoda felügyelő bizottsághoz folyó évi április hó 15-éig nyujtandók be. Parabutyon, 1902. évi március hó 16-án.

**Szalay József,**  
elnök  
3—2  
1946. szám.  
kig. 1901.

**Pályázat mérnöki munkálatra.**  
Kucura község képviselőtestületének 5/kgy. 1902. számú határozata folytán a község határában lévő közösi (közűlő) kőzutak felmérése, kijelölése es azokról törzskönyv készítésére az 1890. évi I. t. c. es 610/közgy. ex 1897. számú vármegyei szabályrendelet szoros betartása mellett, nemkülönben az utcák es terek szabályozási vonalainak az 1191/közgy. 1900. sz. vármegyei építési szabályrendelet 1. §-a értelmében elkészítendő műszaki munkálataira néve ezenel pályázat hirdettetik. Felhivatnak mindazon okleveles mérnöki urak, kik ezen műszaki munkálatok elkészítésére vállalkozni óhajtanak, hogy ez iránti ajánlataikat alulirott eljuttatásig **folyó évi április hó 10-ig** nyujtsák be. Kucurán, 1902. évi március hó 18-án.

**Szakácsy Sándor,** **Göttel Jakab,**  
jegyző. 3—1 bíró.  
203. szám.  
kig. 1902.

**Pályázati hirdetmény.**  
Szilbás községében trespésben lévő három gyalogrendőri állásra ezenel pályázat hirdettetik. Felhivatnak pályázni óhajtók, hogy ebbeli kérvényeiket kellően felszerelve **folyó évi április hó 1-ig** annál is inkább adják be ezen község előljáróságánál, mert a később érkezők figyelembe nem fognak vétetni. Javadalmazás egyenként évi 384 korona készpénz-fizetés es eszizmán kívül ruházat es felszerelés. Kelt Szilbáson, 1902. évi március hó 21-én.  
**Zarándy Zoltán,** **Csernina Pál,**  
jegyző. 2—1 jegyző.

Egyes szavak...  
Egész...  
Fél év...  
Negy...  
A lap...  
küldem...  
nek, any...  
nos...

Egyes szavak

Magy...  
donságai...  
ideált...  
ideálért...  
Fegyverei...  
Ugy ilt...  
nem annyira...  
inkább az...  
Valahány...  
vagy kicsorl...  
szágot az ide...  
idegen vágy...  
serege.

Ennek...  
nusról, elbu...  
elés, a meg...  
ződés föld...  
politikájának.

De a hán...  
ujból erőre...  
homályból, t...  
hódító es elb...  
feléje ropz...  
den nemzeti...  
Különös...  
magyar nemz...  
lélek mely...  
Micsoda mag...  
a magyar léle...  
a mi egünk...  
senki marada...  
a mi érzés...  
a mi lelünk...  
nem a magy...  
E nagy...  
váció a mai...  
kell jegyezn...  
nemzet az...  
magasra, sem...  
ideal oltára...  
érette nem dol...  
— nemzeti...  
megszükl...  
Nem isme...

A „B...  
Mért aka...  
Egy kop...  
Egy kö...  
S azt me...  
Egykor...  
Egy kop...  
S büszk...  
Emberek...  
Ha lelke...  
— S én...  
Nem kell...  
Mért aka...  
Kit már...  
Rejtsétek...  
A sik r...  
Hisz öket...  
Mint a j...  
Örököld...  
— Herv...  
... Aztán...  
Mese volt...  
Hadd bá...  
Csodás tá...  
Ob! had...  
Hogy köz...  
Aki csak...  
Álmod al...  
Es lesz...  
S ihlett...  
Egy szent...  
Mely a sz...